

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

معاونت آموزش

اداره امتحانات کتبی

بسمه تعالی

امتحانات پایان سال - خرداد ۱۳۹۰

پاسخنامه

پایه :	۴	موضوع :	قرآن ۴
تاریخ :	۹۰/۳/۲۴	ساعت :	۱۰/۳۰

نام کتاب: برگزیده تفسیر نمونه، جلد سوم، سوره‌های مریم - طه - انبیاء - مؤمنون - لقمان

لطفاً فقط به ۸ سوال پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آخر نمره داده نمی شود (هر سؤال ۲ نمره)

* «قَالَ رَبِّ اُنِّیْ یَکُوْنُ لِیْ غُلَامٌ وَكَانَتْ امْرَاَتِیْ عَاقِرًا وَقَدْ بَلَغْتُ مِنَ الْکِبَرِ عِتِیًّا»

۱. أ. «عافر» و «عتی» را ترجمه کنید. ب. چرا به زنان نازا «عافر» می‌گویند؟ ۷۵

أ. «عافر» از «عقر» به معنی ریشه یا حسب است. «عتی» به معنی کسی است که بر اثر طول زمان اندامش خشکیده، همان حالتی که در سنین بالا برای انسان پدید می‌آید.

ب. بدان سبب به زنان نازا «عافر» می‌گویند که کارشان از نظر فرزنددار شدن به پایان رسیده، یا تولد فرزند در آنها محبوس شده است.

۲. چهار مورد از مواهبی را نام ببرید که خداوند به حضرت موسی(ع) مرحمت کرده و در سوره مریم آمده است. ۹

۱. اِنَّهٗ كَانَ مَخْلَصًا. ۲. وَاَنَّا نُرِیْهِ اٰیٰتِنَا فَاٰیٰتِنَا لَا تُخَفِّیْهِ. ۳. وَنَادٰیاهُ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ الْاَیْمَنِ. ۴. وَفَرَبْنَاهُ نَجِیًّا. ۵. وَوَهَبْنَا لَهُ مِنْ رَّحْمَتِنَا اَخَاهُ هَارُونَ نَبِیًّا.

* «یَوْمَ نَخْشِرُ الْمُتَّقِیْنَ اِلَیْ الرَّحْمٰنِ وَفْدًا» ۱۰۰

۳. روایت امام صادق(ع) در مورد تفسیر آیه فوق را بنویسید.

امام صادق(ع) می‌فرماید: علی(ع) تفسیر این آیه را از پیامبر(ص) جویا شد، حضرت فرمود: ای علی! «وفد» به کسانی می‌گویند که سوار بر مرکبند. کسانی که تقوا و پرهیزکاری را پیشه ساخته‌اند، خدا آنها را دوست داشت و آنان را مخصوص خود گردانید، و از اعمالشان خشنود شد و نام «متقین» بر آنها نهاد.

* «لَهُ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَمَا فِی الْاَرْضِ وَمَا بَیْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرِی» طه: ۶ ۱۰۷

۴. «ثری» را ترجمه کرده، وجه تسمیه آن را بنویسید.

«ثری» به معنی خاک مرطوب است. از آنجا که فقط قشر روی زمین بر اثر تابش خورشید و وزش باد خشک می‌شود و طبقه زیرین اغلب مرطوب است به آن «ثری» گفته می‌شود. پس «ما تحت الثری» به معنی اعماق زمین و جوف آن است که همه آنها مملوک خالق عالم هستی‌اند.

* «فَرَجَعَ مُوسٰی اِلَیْ قَوْمِهٖ غَضْبَانَ اَسِفًا قَالَ یٰٓا قَوْمِ اَلَمْ یَعِدْکُمْ رَبُّکُمْ وَعَدًا حَسَنًا» طه: ۸۶ ۱۳۳

۵. سه احتمال در «وعده حسن» در آیه فوق را بنویسید.

۱. وعده‌ای بود که در زمینه نزول تورات و بیان احکام آسمانی در آن به بنی اسرائیل داده شده بود.

۲. وعده نجات و پیروزی بر فرعونیان و وارث حکومت زمین شدن.

۳. وعده مغفرت و آمرزش برای کسانی که توبه کنند.

* «اَقْتَرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ مُّعْرِضُونَ» انبیا: ۱

۶. أ. وجه تعبیر به غفلت و اعراض را بنویسید. ب. مقصود از نزدیک شدن حساب و قیامت چیست؟ ۱۵۲

أ. ممکن است از این نظر باشد که آنها از نزدیکی حساب غافل هستند و این غفلت سبب می‌شود که از آیات حق رویگردان شوند.
ب. مقصود آن است که باقیمانده دنیا در برابر آنچه گذشته کم است، به همین دلیل رستخیز نزدیک خواهد بود [نزدیک نسبی]

* «وَشَجَرَةً تَخْرُجُ مِنْ طُورِ سَيْنَاءَ تَنْبُتُ بِالذَّهْنِ وَصِبْغٍ لِلَّكِلَيْنِ» مؤمنون: ۲۰ ۲۴۷

۷. مقصود از «طور سیناء» و «صبغ» در آیه فوق چیست؟ توضیح دهید.

طور سینا: یا اشاره به کوه طور است که در صحرای سینا قرار دارد و یا جنبه توضیحی دارد و به معنی کوه پردرخت یا کوه زیباست چون طور به معنی کوه و «سینا» به معنی پربرکت، زیبا و مشجر است.
صبغ: در اصل به معنی رنگ است ولی از آنجا که انسان به هنگام غذا خوردن معمولاً نان خود را با خورشی که می‌خورد رنگین می‌کند، به انواع نان‌خورشها «صبغ» گفته می‌شود.

* «فَإِذَا نَفَخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنْسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَلَا يَتَسَاءَلُونَ» مؤمنون: ۱۰۱

۸. دو حادثه از وقایع قیامت را که در آیه فوق به آن اشاره شده، به صورت کامل توضیح دهید. ۲۷۱

۱. از کار افتادن نسب‌ها؛ چون رابطه خویشاوندی و قبیله‌ای که حاکم بر نظام زندگی مردم این جهان است سبب می‌شود که افراد مجرم از بسیاری از مجازات‌ها فرار کنند اما در قیامت انسان است و اعمالش و هیچ کس نمی‌تواند حتی از برادر و فرزند و پدر خود دفاع کند، یا مجازات او را به جان بخرد. ۲. آنها چنان در وحشت فرو می‌روند که از شدت ترس حساب و کیفر الهی به هیچ وجه از حال یکدیگر نمی‌پرسند.

* «وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ» لقمان: ۶

۹. عبارت «لهو الحديث» و «ليضل عن سبيل الله» را تفسیر کنید. ۵۶۱

«لهو الحديث» مفهوم وسیعی دارد که هر سخن یا آهنگ سرگرم کننده و غفلت‌زا را که باعث کشاندن انسان به بیهودگی یا گمراهی می‌شود در بر می‌گیرد خواه از قبیل غنا و الحان و آهنگ‌های شهوت‌انگیز و هوس‌آلود باشد و خواه سخنانی که نه از طریق آهنگ بلکه از طریق محتوا انسان را به بیهودگی و فساد سوق می‌دهد.

«ليضل عن سبيل الله» نیز مفهوم وسیعی دارد که هم گمراه کردن اعتقادی را شامل می‌شود و هم منحرف ساختن اخلاقی را.